

Workshop av Removal of Pressure Sensitive Tape- Mariateresa Pullano Göteborgskonstmuseum

Mariateresa.pullano@kultur.goteborg.se

Den 10–11 september 2020 hölls en workshop för papperskonservatorer från Sverige, Norge och Danmark på Göteborgs konstmuseum i samarbete med Institutionen för kulturvård Göteborgs universitet.

Ämnet för workshopen var *Removal of Pressure Sensitive Tapes* med hjälp av innovativa metoder som utvecklats under europeiska NANORESTART-projektet, och den instruerades av papperskonservator Antonio Mirabile.

Den två dagar långa utbildningen bestod av teoretiska föreläsningar såväl som praktiska demonstrationer, allt om de svårigheter som papperskonservatorer möter med att ta bort tryck känsliga tejper.

Avlägsnande av tryck känsliga tejprester från konstverk på papper ställer utmaningar på konservatorer som många gånger inte kan lösas framgångsrikt genom användning av etablerade metoder och material.

Tryck känslig tejp, PST (er), som b.l.a. finns på konstverk på papper, har olika funktioner: fästelement eller som en del av en tillfällig bevarandebehandling, samt som en del av konstverkets struktur från början avsett av konstnären. PST (er) består av en flerskiktstruktur där en tryck känslig adhesiv och dess bärare (stöd) är huvudkomponenter. PST (er) består av en flerskiktstruktur, en tryck känslig adhesiv och dess bärare (stöd) är huvudkomponenter.

Mindre komponenter inkluderar en coating och en primer. Stödmaterial kan innefatta papper, tyg, metall, cellofan, cellulosacetat och polypropen, medan bindemedel innefattar naturliga och syntetiska gummin, akryl eller vinylsampolymerer och silikoner.

PST bärare och papperssubstrat reagerar olika på förändringar i miljöförhållanden, d.v.s. temperatur och relativ fuktighet, vilket orsakar förändringar och defekter på konstverkets ytor.

Nedbrytning av både PST: s adhesiv och bärare beror främst på oxidationsprocesser: adhesivet kan förändras i färg, missfärga pappret och förlora dess strukturella form. Dessutom kan penetrering av bindemedlet i pappret ske.

Det kan även orsaka blödning av de konstnärliga medierna som kulspetspenna, filtpenna och samtida tryckfärger. Många års konserveringskunskap när det gäller tejp har visat på att PST (er) på papper kan vara utmanande för konservatorn och skadliga för föremålen.

Konservatorer känner till en mängd olika metoder för borttagning av tejp, inklusive: mekaniska, genom väta eller lösningsmedel, poultice, och lågtrycksbord. Emellertid har varje metod många associerade risker / nackdelar, som kan leda till oönskade förändringar. Dessa kan innebära urlakning av mediet vid avlägsnande med hjälp av väta eller lösningsmedel, tidelines och penetrering av bindemedlet i cellulosafibrerna.

Nyligen har flera nanostrukturerade rengöringsmetoder utformats inom ramen för det EUfinansierade projektet Nanorestart (www.nanorestart.eu).

Dessa vattenbaserade rengöringssystem, där organiska lösningsmedel kan begränsas med strukturell kontroll i nanoskala, skräddarsys för att rengöra ytor av konstverk. Användningen av dessa komplexa vätskor tillåter att övervinna många av nackdelarna med rena organiska lösningsmedel, såsom begränsad/minskad toxicitet och lösningsmedelsspridning.

Dessa nanomaterial bidrar bland annat till att skadliga lösningsmedel kan begränsas i behandlingen av skador orsakade av tryckkänslig tejp. Det innebär också introduktionen av nya, mer miljövänliga material som kan vara till hjälp för konservatorns dagliga arbete. Användningen av nanopartiklar för konservering växer för varje år, och när så mycket sker inom forskning så är det även viktigt att omsätta det till praktisk verklighet. Denna workshop ämnade att bistå praktiserande konservatorer med de verktyg de behöver för att implementera användandet av nanomaterial i sin dagliga verksamhet.

Deltagarna hade chansen att testa olika metoder som Antonio visade med traditionella såväl som innovativa metoder. Olika typer av nanogels blev presenterade tillsammans var presenterat tillsammans med olika kemiska lösningsmedel.

På grund av Covid-19-begränsningar hölls workshopen både på plats och digitalt, där deltagarna kunde följa både föreläsningarna och praktiska sessioner genom Zoom, som lyckligtvis fungerade bra från feedback vi fick från deltagarna.